Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

IV. MODUL

AZ UTCAI SZOCIÁLIS MUNKA SZAKMAI MŰKÖDÉSE ÉS AZ AZT TÁMOGATÓ JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és
VEKOP-7.5.1-16-2016-00001
kiemelt projektek
E-mail: efop382@nszi.hu
E-mail: vekop751@nszi.hu

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A MODUL CÉLJA

A modul során a hallgató

- megismeri az utcai szociális szolgáltatás feladatait,
- a szociális munka eszközrendszerét és a szolgáltatás kapcsolati rendszerét, működtetésének feltételeit,
- a működés alapjául szolgáló jogszabályi kereteket és jogszabályhelyeket,
- az életvitelszerű közterületen való tartózkodás feladását elősegítő, az ellátott ellátórendszerbe vetett bizalmát erősítő tevékenységeket.
- Bemutatásra kerül az adott ellátási terület helyi adottságaira reagáló utcai szociális szolgáltatás szakmai tevékenysége,
- Részletesen kifejtésre kerülnek a biztosítandó szolgáltatási elemek.
- A hallgató megismeri az ellátórendszert és ügyfélcsoportjukat támogató hazai és EU-s pályázati lehetőségekkel.

A MODUL FELÉPÍTÉSE

Az Utcai Szociális Munkás Képzés Fejezetjai és tervezett struktúrája						
Fejezet	Tantárgyak megnevezése	Óraszámok (1 óra=45 perc)			Részvétel,	Oktatási napok száma
		Elmélet	Gyakorlat	Összesen		
4. FEJEZET AZ UTCAI SZOCIÁLIS MUNKA SZAKMAI MŰKÖDÉSE ÉS AZT TÁMOGATÓ JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET	1. Az utcai szociális munka szolgáltatás alapelvei, irányelvei, jogszabályi háttere	2	0	2	Jelenléti	4
	2. Az utcai szociális munka szolgáltatási elemei – főbb kapcsolódó tevékenységek	4	0	4		
	3. A szakmai munka dokumentációja	0	2	2		

AZ UTCAI SZOCIÁLIS MUNKA SZOLGÁLTATÁS ALAPELVEI, IRÁNYELVEI, JOGSZABÁLYI HÁTTERE

AZ UTCAI SZOCIÁLIS MUNKA JOGSZABÁLYI HÁTTERE I.

- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. (a továbbiakban: Szt.) a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális szolgáltatások formáit, szervezetét, a szociális szolgáltatásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit.
- Az Szt. 57. § i) bekezdése nevesíti az utcai szociális munkát, mint szociális szolgáltatást,
- továbbá a 65 E. §-ban rögzíti, hogy az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét.

AZ UTCAI SZOCIÁLIS MUNKA JOGSZABÁLYI HÁTTERE II.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet (továbbiakban: R.) szerint az utcai szociális munka szociális alapszolgáltatás.

Az R. 104. § (1) – (10) bekezdéseiben meghatározza az utcai szociális munka feladatait, valamint, azt hogy hol, milyen feltételek mellett jöhet létre, folytathatja tevékenységét, továbbá megfogalmazza célját és a célok eléréséhez biztosítandó szolgáltatási elemeket is az alábbiak szerint.

„104. § (1) „AZ UTCAI SZOCIÁLIS MUNKA FELADATA AZ UTCÁN, KÖZTERÜLETEN, NEM LAKÁS CÉLJÁRA SZOLGÁLÓ HELYEN ÉLŐK ÉLETET VAGY TESTI ÉPSÉGET VESZÉLYEZTETŐ HELYZETÉNEK MEGSZÜNTETÉSE, AZ ÉLETMÓDDAL JÁRÓ ÁRTALMAK CSÖKKENTÉSE, A SZOCIÁLIS ÉS EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÁSOK ÉS ELLÁTÁSOK IGÉNYBE VÉTELÉNEK SEGÍTÉSE ÉS SZERVEZÉSE, A HAJLÉKTALAN SZEMÉLYEKET ELLÁTÓ INTÉZMÉNYBE VAGY MÁS SZÁLLÁSHELYRE JUTTATÁS.”

AZ UTCAI SZOCIÁLIS MUNKA JOGSZABÁLYI HÁTTERE III.

- A támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló 191/2008. (VII. 30.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Tkr.) 1. §-ában foglaltak szerint az **utcai szociális munkát biztosító szolgálat állami támogatásban részesül.**
- A Tkr. 3. §-ában foglaltak szerint az utcai szociális munka működési támogatása meghatározott ellátási területhez rendelt támogatással történik.
- A Tkr. 4. § (2)bekezdésében foglaltak alapján új utcai szociális munkát nyújtó szolgáltatás állami támogatási rendszerbe történő befogadására és ezáltal állami támogatás elnyerésére nyílt, vagy meghívásos pályázat útján van lehetőség.

A MŰKÖDÉSI TÁMOGATÁS ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ ELLÁTÁSI TERÜLETET ÚGY KELL MEGHATÁROZNI, HOGY AZ IGAZODJON A TERÜLET ELLÁTÁSI IGÉNYEIHEZ.

A JOGSZABÁLYON TÚL…

AZ UTCAI SZOCIÁLIS MUNKÁS TEVÉKENYSÉGÉT MINDEN ESETBEN AZON VÉGCÉL ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN VÉGZI, MELLYEL ÜGYFELÉT HOZZÁSEGÍTHETI A HAJLÉKTALANSÁG ÁLLAPOTÁBÓL VALÓ KIKERÜLÉSÉHEZ.

Az utcai szociális szolgáltatás feladata, hogy a szociális munka eszközrendszerével és a szolgáltatás kapcsolati rendszerének felhasználásával, illetve egyéb lehetőségek felkutatásával és felajánlásával

- megelőzze, megakadályozza a közvetlen életveszéllyel fenyegető helyzetek kialakulását,
- az utcai létből, a hajléktalan életmódból eredő kockázatok csökkentésével segítse a túlélést,
- segítse a láthatóan segítségre szoruló egyének és csoportok szükségleteihez kapcsolódó szolgáltatások elérését, a szolgáltatásokhoz való hozzájutást,
- segítse az egyének és csoportok intézményi vagy önálló lakhatásának megoldását, társadalmi integrációjuk erősítését.

UTCAI SZOCIÁLIS MUNKÁT BIZTOSÍTÓ SZOLGÁLATOK TERÜLETI MEGOSZLÁSA

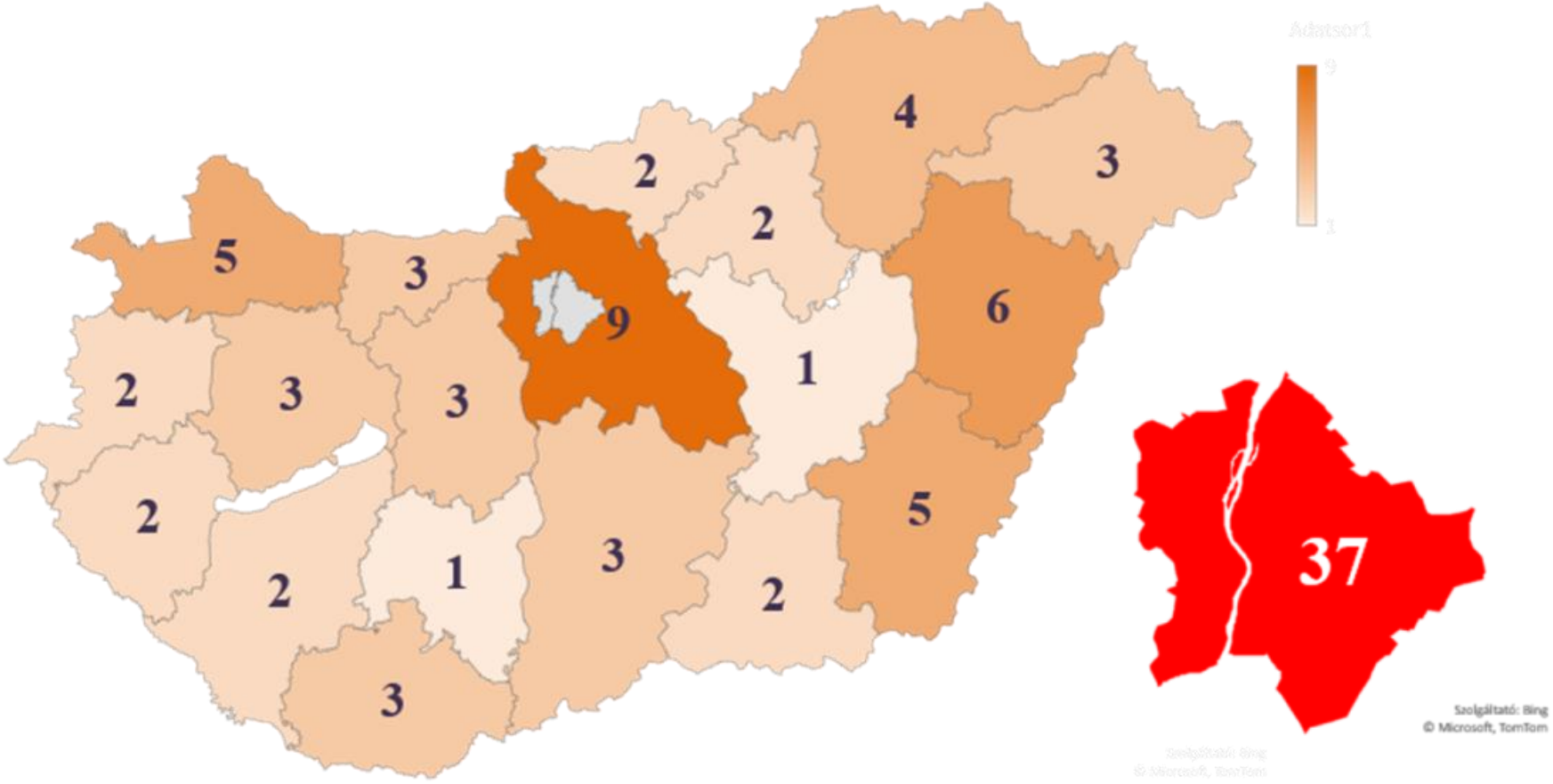

AZ UTCAI SZOCIÁLIS MUNKA ALAPELVEI I.

- Az utcai szociális munkát mindig párban kell végezni. A párban dolgozás, az egyes problémák több szemszögből történő megközelítése javítja a szakmai munka hatékonyságát, eredményességét.
- Az utcai szociális munkás az ügyfél személyes életterében az ügyfél beleegyezésével lehet jelen.
- Az ügyfeleknek valós, világos és következetes információkat kell adni. Az ügyféltől kapott információkat a titoktartás szabályai szerint kell kezelni.

AZ UTCAI SZOCIÁLIS MUNKA ALAPELVEI II.

- Az utcai szociális munka során figyelemmel kell lenni a tudatmódosító szerek *(alkohol, drog, gyógyszer stb., és ezek kombinációja)* ügyfelekre gyakorolt fizikai és mentális hatásaira.
- Az utcai szociális munkás közfeladatot ellátó személy, privát szféráját megtartva kell, hogy végezze tevékenységét.
- Az utcai szociális munkás a kompetencia határokat betartva működhet együtt az ellátási területen tartózkodó hatóságokkal. Hatósági feladatokban nem vesz részt, hatóságként nem jár el.

AZ UTCAI SZOCIÁLIS MUNKA SZOLGÁLTATÁSI ELEMEI – FŐBB KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK

AZ UTCAI SZOCIÁLIS MUNKA SZOLGÁLTATÁSI ELEMEI

2017. 01.01. napjától az R. 104 §. (2) bekezdése alapján az utcai szociális munka

- **MEGKERESÉS,**
- **TANÁCSADÁS,**
- **GONDOZÁS,**
- **ESETKEZELÉS,**
- **SZÁLLÍTÁS**

szolgáltatási elemek szükség szerinti biztosítását írja elő, amelyeknek a szolgáltatás szakmai programjában is meg kell, hogy jelenjenek.

A SZOLGÁLTATÁSI ELEMEKHEZ KAPCSOLÓDÓ FŐBB TEVÉKENYSÉGEK - *MEGKERESÉS*

A MEGKERESÉS AZ UTCAI SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁS VONATKOZÁSÁBAN AZ UTCÁN TARTÓZKODÓ, SEGÍTSÉGRE SZORULÓ EMBEREK HATÉKONY ELÉRÉSE. AZ UTCÁN SEGÍTSÉGRE SZORULÓK ELÉRÉSE TÖRTÉNHET KÖZVETLENÜL, VAGY KÖZVETETT MÓDON (LAKOSSÁGTÓL, A REGIONÁLIS DISZPÉCSERSZOLGÁLATTÓL VAGY EGYÉB SZERVEZETEKTŐL ÉRKEZŐ) BEJELENTÉS ÚTJÁN, ILLETVE A SEGÍTŐ-GONDOZÓ KAPCSOLAT KIALAKÍTÁSÁVAL RENDSZERESEN, ELŐRE TERVEZETT MÓDON IS.

- terepfelmérés – szociális térkép készítése, kapcsolatfelvétel
- együttműködések kialakítása – szociális és egyéb társintézményekkel, hatóságokkal
- rendszeres terepbejárás
- bejelentések fogadása
- észlelő- és jelzőrendszeri feladatok
- azonnali intézkedések
- más egyéb szolgáltatókhoz, szolgáltatásokhoz irányítás

A SZOLGÁLTATÁSI ELEMEKHEZ KAPCSOLÓDÓ FŐBB TEVÉKENYSÉGEK - *SZÁLLÍTÁS*

A szállítás a javak vagy szolgáltatások eljuttatása az igénybe vevőhöz, vagy az igénybe vevő eljuttatása a közszolgáltatások, szolgáltatások, munkavégzés, közösségi programok, családi kapcsolatok helyszínére, ha szükségleteiből adódóan mindezek más módon nem oldhatóak meg.

- ügyfelek tervezett szállítása,
- az ügyfelek előre nem tervezhető szállítása (pl. azonnali intézkedés keretében)
- szolgáltatások eljuttatása az igénybe vevőkhöz (fizikai alapszükségletek kielégítése érdekében tartós élelmiszer, meleg takaró, ruházat, stb.)
- szolgáltatás működtetéséhez kapcsolódó szállítás (pl. adomány)
- egyéb ügyintézés

A SZOLGÁLTATÁSI ELEMEKHEZ KAPCSOLÓDÓ FŐBB TEVÉKENYSÉGEK - *TANÁCSADÁS*

A tanácsadás az igénybe vevő bevonásával történő, jogait, lehetőségeit figyelembe vevő, kérdésére reagáló, élethelyzetének, szükségleteinek megfelelő vélemény-, javaslatkialakítási folyamat, a megfelelő információ átadása valamilyen egyszerű vagy speciális felkészültséget igénylő témában, amely valamilyen cselekvésre, magatartásra ösztönöz, vagy nemkívánatos cselekvés, magatartás elkerülésére irányul.

- információnyújtás és tanácsadás,
- ügyintézésben való segítségnyújtás

A SZOLGÁLTATÁSI ELEMEKHEZ KAPCSOLÓDÓ FŐBB TEVÉKENYSÉGEK - ***GONDOZÁS***

Az igénybe vevő bevonásával történő, tervezésen alapuló, célzott segítés mindazon tevékenységek elvégzésében, amelyeket saját maga tenne meg, ha erre képes lenne, továbbá olyan rendszeres vagy hosszabb idejű testi-lelki támogatása, fejlesztése, amely elősegíti a körülményekhez képest legjobb életminőség elérését, illetve a családban, társadalmi státuszban való megtartását, visszailleszkedését.

- fizikai alapszükségletek kielégítésének elősegítése
- (figyelemmel) kísérés, nyomon követés
- segítő beszélgetés (mentális gondozás keretében)

A SZOLGÁLTATÁSI ELEMEKHEZ KAPCSOLÓDÓ FŐBB TEVÉKENYSÉGEK - *ESETKEZELÉS*

Az igénybe vevő, vevők szükségleteinek kielégítésére (problémájának megoldására, illetve céljai elérésére) irányuló, megállapodáson, illetve együttműködésen alapuló, tervszerű segítő kapcsolat, amely során számba veszik és mozgósítják az igénybe vevő, vevők saját és támogató környezete erőforrásait, továbbá azokat a szolgáltatásokat és juttatásokat, amelyek bevonhatók a célok elérésébe, újabb problémák megelőzésébe.

- egyéni esetkezelés
- utánkövetés

A HAJLÉKTALAN SZEMÉLYEK ÚTJA AZ ELLÁTÓRENDSZERBEN

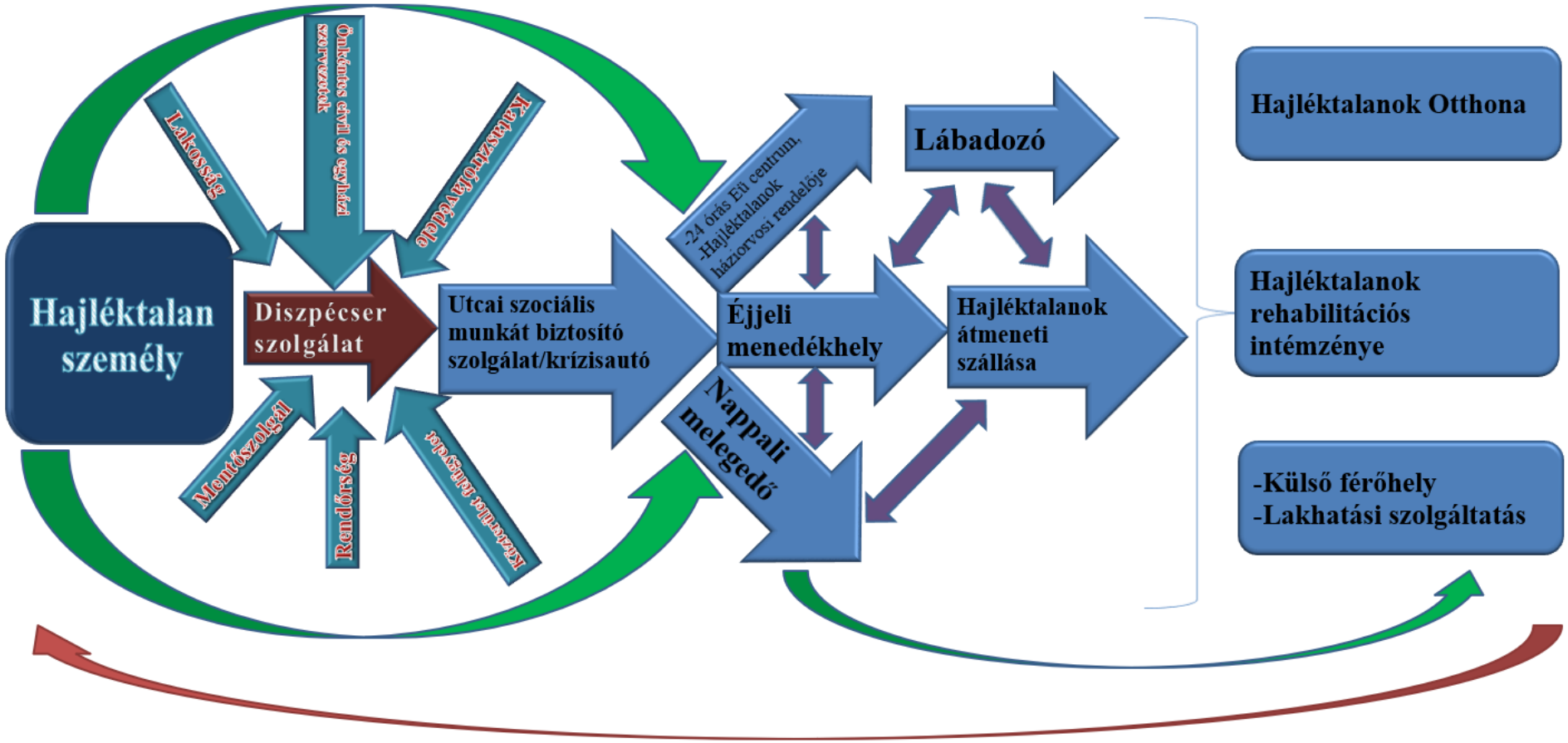

Az utcai szociális munkát biztosító szolgálat kapcsolatrendszere, együttműködések

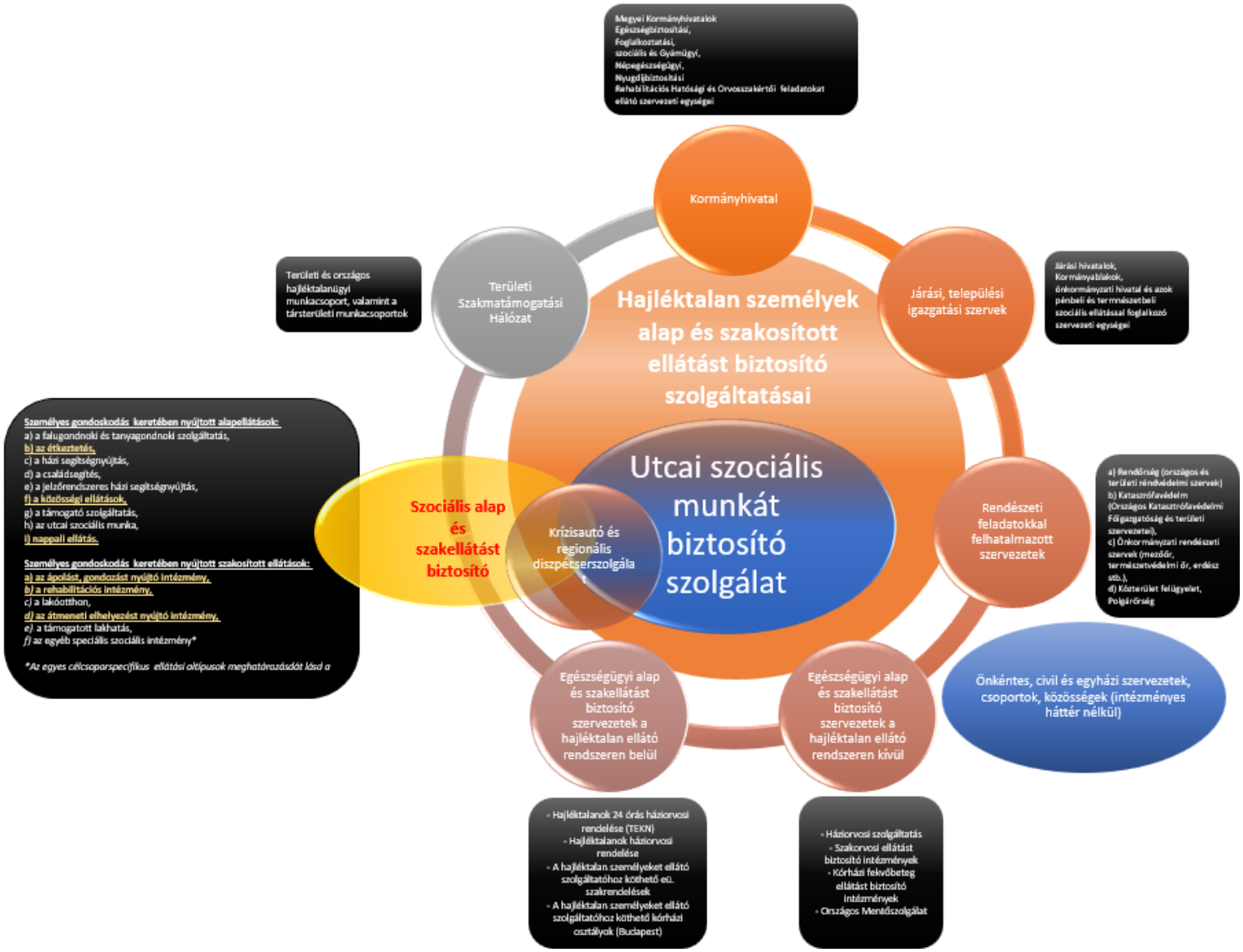

A HAJLÉKTALAN ELLÁTÁS SZÁMÁRA ELÉRHETŐ PÁLYÁZATI FORRÁSOK

- A Tkr. 9. §-a lehetőséget biztosít fejlesztési pályázat kiírására az utcai szociális munkát biztosító szolgáltatásokat fenntartók számára *(…)*. A fejlesztési pályázat keretében a működési támogatáson túl a kezelő szerv fejlesztési támogatást is nyújthat a szolgáltatás tárgyi feltételeinek kialakításához, bővítéséhez.
- A Belügyminisztérium főszabályként a Hajléktalanokért Közalapítványon (a továbbiakban: HKA) keresztül biztosítja a forrásokat a hajléktalanellátó rendszer keretei között megvalósuló egyes, az állam által közvetlen támogatásban nem részesülő programokra (éves HKA pályázatok, Tartalékalap, COVID pályázat, modellprogramok megvalósításához kapcsolódó forrásbiztosítás).
- Európai Unió kohéziós alapjaiból megvalósuló ESZA és ERFA típusú pályáztok (EFOP+, TOP+ stb.)

A LAKHATÁST SEGÍTŐ, HAZAI MEGVALÓSÍTÁSÚ INNOVATÍV PROGRAMOK

- A VESZOL modell (Veszprémi Szociális Lakásügynökség)

- Az Utcáról Lakásba Egyesület lakhatási programja

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

